

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezčer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemam za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr.

Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vrčajo. — Uredništvo in upravljenstvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravljenstvu naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. vse administrativne stvari.

Bliža se konec dobi podkraljev.

Nekaj posebnega smo doživeli poslednja leta v Avstriji. Nekateri namestniki se niso več zmatrali za uradnike podrejene centralni vladi, temveč za nekake podkralje. Vladali so skoro bolj samostojno, kakor angleški podkralj v Indiji.

Prvi tak podkralj je bil grof Badeni sam. Vladal je Galicijo skoro samostojno. Če je imel zato kakšna posebna pooblastila, ne vemo, a to je gotovo, da so vse odobravali na Dunaju, kar je on storil. Posebno je pri volitvah odločevala njegova volja. Konec njegovemu podkraljevanju naredil se je s tem, da so ga poklicali za ministerskega predsednika na Dunaj.

Drugi tak podkralj je bil grof Franc Thun v Pragi. Ta si je že pri svojem nastopu izgovoril veliko samostojnost. Brez njegove volje se ni smelo ničesar preminjati na Češkem. V deželnem zboru in povsod je tako oblastno postopal, kakor bi bil on absolutni vladar Češke. Na Dunaju so mu pustili popolnoma prosto roko. Kar je on priporočil, to se je tudi storilo. Razglasilo se je njemu na ljubo izjemno stanje in storilo še več drugih rečij. Mladočehi so se povsod odrivali, ker so po poročilih Thunovih bili nevarni elementi. Thun se je pa tudi dal častiti kot podkralj. Kadar je potoval po deželi, so njegovi oprode morali skrbeti mu za lep vzprejem. To se je potem poročalo vsem avstrijskim distom kot nekak političen dogodek. Vsi vladni listi prinašali so članke o Thunovi popularnosti. Thun je bil tako mogočen, da so nekateri že govorili, da se Avstria ne vrla z Dunaja, temveč iz Prage.

Namestnikom, ki so imeli nekako prednost, je šteti tudi dolenjeavstrijski namestnik grof Kielmansegg. Tudi ta je delal na svojo roko, če tudi je nekako bolj olikano postopal kakor grof Thun.

Najmanj se je pa brigal za vladne naredbe tržaški namestnik vitez Rinaldini. Tega ne vemo, če je vrla mu kedaj dala kaka posebna pooblastila, a to je gotovo, da je za vladne ukaze z Dunaja se jako malo brigal. Izvajal jih je po svoje, če pa je izvajanje bilo v interesu Avstrije, mi kako dvomimo. Na Dunaju so pa v viteza Rinaldinija

moral imeti veliko zaupanje, kajti več so mu verjeli, kakor vsem slovanskim poslancem. Naj so tudi prihajala na Dunaj poročila o ireditstvu, so vendar ministri verjeli samo vitezu Rinaldiniju, ko je slikal Italijane za najzvestejše avstrijske podanike. Le tako je mogoče si razlagati avstrijsko politiko na Primorskem.

Jedenkrat so pač Italijani že preočitno bili barvo pokazali, da bi bil mogel Rinaldini vse potlačiti in razpustil se je bil deželni zbor isterski. Povsod drugod bi bila vrla pri tacih razmerah porabila ves svoj vpliv, da dobi drugično večino. V Istri je to tudi mogoče, a namestnik Rinaldini je pri volitvah porabil ves svoj vpliv za Italijane. To je storil na svojo roko, kajti ko bi bila osrednja vrla želela italijansko večino, bi razpust deželnega zборa bil brez vsacega pomena. Stališče Rinaldinijevo je pa bilo tako trdno, da si je on smel kaj tacega dovoliti.

Grof Badeni je naročil letos vitezu Rinaldiniju, da naj varuje narodno jednakopravnost v isterskem deželnem zboru. Kaj je pa Rinaldini storil v tem oziru? Druzega prav nič, da je v nagovoru nekaj besed spregovoril v hrvaščini. Mirno pa trpi vitez Rinaldini, da deželni glavar sam proglaša italijansko za jedini poslovni jezik deželnega zboru, če tudi je cesar odrekkel potrjenje sklepu deželnega zboru, po katerem se je bila italijansčina proglašila za jedini poslovni jezik.

Posebno so namestniki pod Windischgrätzovo vrlado imeli veliko besedo, ker ta vrla sama ni vedela, kaj hoče. Windischgrätz je bil mož brez vsake zmožnosti, ki bi brez knežjega naslova bil največja ničla. Pod sedanjo vrlado se pa kaže, da bode nekoliko drugače. Grof Badeni je mož, ki ima nekaj lastne volje. On se je upal v državnem zboru izreči, da morajo namestniki izvajati politiko centralne vlade. Ta beseda pač ni veljala le grofu Thunu, temveč vsem namestnikom. Grof Thun je naposled moral iti, ko je Badeni spoznal, da narod ni ž njim zadovoljen.

Sedaj se govorji, da se že majte stališče grofu Kielmanseggu, ker grof Badeni ni prav zadovoljen s presamostojno politiko njegovo. Nadejamo se pa, da za Thunom in Kielmanseggom potem pojde vitez

Rinaldini, ker vendar nobeden tako ne prezira tendencij osrednje vlade, kot jih tržaški namestnik. Ob Adriji ne gre le za veljavno centralne vlade, ki vsled samovoljnega postopanja Rinaldinijevega gotovo ne pridobiva zaupanja, temveč za občne državne koristi. S tem, da je Rinaldini povsod le gladil in podpiral Italijane, je okreplil ireditizem na Primorskem, kar se je jasno pokazalo v jedni zadnjih sej tržaškega deželnega zboru. Ta dogodek je tako pomemljiv, da bode pač grof Badeni spoznal, da je treba na stolu tržaškega namestništva mož, ki bode znali varovati avstrijsko mišljenje in zakonom tudi pri Italijanih pridobiti veljavo.

Deželni zbor kranjski.

(IX. seja dné 24. januvarja 1896.)

Glavar Detela otvoril ob 1/11. uri sejo. Prečita in odobri se zapisnik zadnje seje, peticije in predloge se izroči pristojnim odsekom.

Posl. Hribar utemeljuje samostalni predlog glede ustanovitve deželne živinske zavarovalnice. Govornik opozarja, da se je tudi že v kranjskem dež. zboru govorilo o zavarovalstvu. Tako je Šuklje predlagal prisilno zavarovalstvo, a vrla sodi, da je to stvar države. Vse dežele, ki so se doslej bavile z zavarovalstvom, so se bavile le z zavarovanji, za katere je že izdatno skrbljeno, ker je pa o tej stvari kaj lahko govoriti, so gospodje se tega zavarovanja držali. Še je veliko tacih strok, ki se dajo potom zavarovalstva ugodno rešiti. Taka stroka je živinska zavarovalnica. Važnost zavarovanja živine je vidna iz tega, kaj je živina za našega kmeta. Koliko se le živine izvaža iz naše države, vrh tega pa še izdelkov, dobljenih vsled živinoreje. Mesta imajo tendenco, da se hitro razvijajo; čim večja bodo mesta, toliko več bodo treba mesa, toliko večje važnosti bo živinoreja. Mej vsemi krovovinami stoji Kranjska na 4. stopnji, ker 34.27% vsega sveta spada na travnike, pašnike in planine. Po štetji l. 1890. se vidi, da se število živine edalje bolj množi in sicer tako izdatno. Zlasti se je povzdignila konjereja in govedoreja, dočim se je število koz in ovac vsled pogozdovanje sveta zmanjšalo. Da se na Gorenjskem ni pomnožilo število

V jedni reči pa jej nisem mogel ustreči; nakanila je bila oženiti me, in to ni šlo tako hitro, kakor bi bila ona rada. Tako, ko sem bil domov prišel, dejala mi je: „Končal si, hvala Bogu, svoje študije in dosegel zaželeno akademično dostojanstvo; zdaj pa gledaj, da si dobiš primerno nevesto in se oženiš.“ In ko sem jej hotel ugovarjati, pristavila je: „Nič ne ugovarjam; ako si tako plašen, da si ne upaš dobiti neveste, izberem Ti jo jaz; in ako Ti jedna ne bode všeč, izberem Ti drugo.“

To se je kasneje često ponavljalo. Teta Lucija si je mnogo prizadela, in vabilno mi slikala družinsko srečo, da bi mi zbudila željo po družbinskem življenju.

No, težavna je bila ta stvar pri meni: Povedal sem že malo prej, da nisem bil zaljubljen v Slavico, čeprav je napravila ná me jako ugoden vtisek. Čudno se Vam bode zdele, ali vendar je resnično, če Vam povem, da mi je bila ljubezen takrat neznana, in da je nisem iskal. Iskal pa nisem ljubezni, ker sem takrat vse drugače mislil o ženstvu nego pozneje. Sodil sem, da je glavna lastnost ženstva nečimernost, a ta se mi je gibal. Nisem sovražil ali preziral ženstva, kajti vzrok nečimernosti iskal sem v napačni odgoji in pokvar-

jenem socijalnem življenju, a čislal ga tudi nisem, temveč pomiloval.

Premalo sem poznal ženstvo, a trudil se tudi nisem, da bi proučil njegovo naravo. Stvaril sem si bil nekako idealno podobo žene, a kar sem videl in skusil pri ženstvu, se s to podobo ni vjemalo; ženstvo se mi je zdele povsem drugače, kakor sem si ga jaz mislil. Nesposmetno se mi je zdele tudi tisto navadno oboževanje, katero ženske zahtevajo od svojih častiteljev. Ne bodem Vam o tem vprašanju govoril obširneje, opomnil sem le toliko, da mi boste verjeli, da jaz takrat nisem pričakoval svoje sreče v srčnem občevanju z lepim spolom, in da mi ljubezen ni kralila spanja. Zato tudi teti nisem mogel ustreči kar tako. Poslušal sem pač njeni hvalo zakonskega življenja, ker se jej nisem hotel zameriti, a mislil sem si: „Živila zlata svoboda!“

Videl sem, da se jih mnogo oženi brez ljubezni, a meni se je kaj takega zdele smešno, človeka nedostojno; zato sem sklenil teti udati se le tedaj, ako se jej posreči dobiti mi nevesto, katera bi se strinjala z mojo idealno podobo, katera bi unela moje srce.

(Dalje prih.)

Listek.

Jeden večer pri „Našem prijatelju“.

(Spisal Nis Vodoran.)

III

(Dalje.)

Doma sem bil radostno sprejet; mati se je veselila, da ne budem več odhajal na daljnji Dunaj, oče pa, da ne bude treba vsak mesec pošiljati denarja, za kateri nič nobi, in da mu budem v podporo pri lekarni. Najbolj radovala mojemu prihodu pa se je očetova sestra — teta Lucija, katera me je od nekdaj posebno rada imela. Teta Lucija je bila bogata vdova brez otrok, in kadar sem bil doma, moral sem jej delati družbo. Tudi zdaj me je vedno vabila v njen tiki dom. Najmanj dvakrat na teden moral sem obedovati pri njej, pripovedovati jej novice iz velikih mest, katere sem bral v časnikih, in poslušati njene modre nauke. Mnogokrat bi bil jaz rad drugače porabil svoj čas, a vendar sem, da je najbolje s tako bogato tetu živeti v prijaznosti. Skušal sem jej ustreznati in ravnati se po njeni volji.

goveje živine, tega so menda krivi hudi boji gorjenjskih kmetov za pašo. Živinoreja se je torej izdatno povzdignila, a da napreduje, treba je skrbeti, da je bo kmetovalec tudi v polni meri deležen. To se da doseči, če se ponudi kmetu prilika, zavarovati svojo živino zoper bolezni itd. Če bi kmet imel to priliko, bi ravno mali posestniki z veseljem segli po tej dobroti. Dozdaj nima kmet druzega povračila od tistega, katero dobi, če se mu živina pobije. Ne bo torej odveč, ako sa dež. odboru naroči, naj preštudira tehtno to vprašanje in naj o tem poroča v prihodnjem zasedanju. Ali naj se ustanovi deželna zavarovalnica ali privatna, katero bi dežela podprla z jednokratnim prispevkom? Boljša bi bila na principu vzajemnosti ustanovljena privatna zavarovalnica. Če bi kranjska kmetijska družba ustanovila s pomočjo dežele tako zavarovalnico, bi vlada dala gotovo svoje živinozdravnike na razpolago. Ogerska nas utegne prehiteti. Tam se vrše že proiskave glede splošnega, neprisiljenega zavarovanja živine. V Avstriji imamo sedaj jako malo živinskih zavarovalnic in te so omejene skoro samo na občine. Predarlska ima privatno zavarovalnico, ki jako lepo prospeva. Na Prusku je ta stroka zavarovanja jako lepo razvita. Z ozirom na delovanje predarlske zavarovalnice in drugih zavarovalnic je upati, da bo tudi kranjska zavarovalnica brez težav izhajala.

V formalnem oziru predlaga govornik, naj se njegov predlog izroči upravnemu odseku. Sprejeto.

Posl. dr. Žitnik utemeljuje svoj predlog glede ustanovitve deželne zavarovalnice proti požaru, toči in živinskimi boleznim. Govornik pravi, da tisti, ki se ustavlajo deželnim zavarovalnicam so ali osebno interesovani ali zastopajo ideje liberalizma. Ljudstvo zahteva, da se ustanovi javna deželna zavarovalnica. Govork pravi, da ni mogel dobiti statističnega materijala, s katerim bi se lahko dokazala potrebi takega zavoda, in skuša potem dokazati, da je deželna, ne privatna zavarovalnica more prebivalstvu koristiti, dočim mu privatne škodujejo. V formalnem oziru predlaga govork, naj se njegov predlog izroči upravnemu odseku. Sprejeto.

Posl. Murnik poroča o prošnji Alojzija Domelja, učenca na vinarski in sadarski šoli v Klosternburgu, za podporo in predlaga, naj se priporočno odstopi dež. odboru v rešitev. Sprejeto.

Posl. Lenkh poroča o prošnji kmetijske družnice v Velikih Laščah glede podpore za povzdrogo kmetijstva in predlaga, naj se odstopi dež. odboru. Sprejeto.

Posl. Lenarčič poroča o dovolitvi priklad za cestne namene in predlaga: Deželni odbor se poblašča, da onim okrajnim cestnim odborom, ki potrebuje, odpadajoče na okrajni cestni zaklad, leta 1897. ne bi mogli pokriti z 20% priklado na neposredno davke, pri dokazani potrebi in na podstavi pravilno sestavljenega in podprtrega proračuna dvoli znotraj zakonitih mej za l. 1897. priklade na 20% k neposrednjim davkom z izvanredno dočelo vred ter ukrene potrebno zaradi predpisa in pobiranja teh priklad. — Sprejeto.

Posl. grof Barbo poroča o prošnji več posetnikov v Kandiji pri Novem mestu za razširjenje deželne ceste v Kandiji in predlaga, naj se odstopi dež. odboru.

Posl. Kersnik poroča o prošnji županstev Režiš, Kandeš, Kolovrat in lastnika Medijskih toplic za ustanovitev c. kr. žendarmerijske postaje na Mediji in odseka o prošnji županstva Trojane za ustanovitev c. kr. žendarmerijske postaje v Trojanah. Govornik pojasnjuje varstvene razmere v teh krajih in predlaga, naj se odstopita prošnji dež. odboru, da pri vladi izposluje ustanovitev orožniške postaje v Trojanah.

Dež. predsednik baron Hein pravi, da je posrednik orožnikov za letos že dovoljen, a vzlici temu in pri vsi vladni naklonjenosti ni upanja, da bi vlada mogla izpolniti željo glede postaje v Trojanah, ker se morajo druge postaje pomnožiti, oziroma zmanjšati nadzorovalni rayoni. Umori so sicer v tem okraju slabo uplivali na čustvo varnosti, a orožniki so v polni meri izpolnili svojo dolžnost in so se zlasti kranjski odlikovali.

Posl. Košak se poteguje za ustanovitev postaje v Št. Jurju pri Izlakih ali v Mediji, češ, da bi bila primernejša nego v Trojanah.

Posl. Pfeifer pove najprej, da je miroljuban človek in pripomorec potem ustanovitev orožniške postaje v Št. Jerneju.

Dež. predsednik baron Hein pravi, da hoče šentjernejska občina lokalno policijo natovoriti

orožnikom; izkoriščanje drž. ustanov v občinske namene je nedopustno. Naj občina najprej nastavi obč. redarja, potem se bo upoštevala izrečena želja.

Poročevalci posl. Kersnik omeni, da ima samo vlada govoriti, kje naj se ustanovi kakša postaja, in priporoča, naj se njegov predlog sprejme. Se zgodi. — Prihodnja seja bo v torek.

V Ljubljani, 24. januvarja.

Hipotečna banka. Na Koroškem se v kratkem osnuje deželna hipotečna banka. Tudi predarlski deželni zbor je letos jednoglasno sklenil, da se osnuje deželna hipotečna banka. Da bi se na Kranjskem takšna banka osnovala, je že pred leti predlagal g. poslanec Hribar. Ta predlog pa ni ugajal zlasti naši konservativni stranki in zatorej se je morala stvar opustiti. Seveda našim konservativcem nobena stvar ne ugaja, katere sami ne predlagajo. Da bi bila deželna hipotečna banka potrebna, je pač jasno, če jih tudi druge dežele snujejo in to tudi take, kakor Predarlska, kjer imajo tudi največ srednje kmetije. Predarlski deželni zbor ima konservativno večino in bi bilo pričakovati, da se bodo naši konservativci ravnali po njem. To bi najbrž tudi storili, da ni misli sprožil pred leti že pristaš narodne stranke. Tako pa ne bodo hoteli, da bi kmetje ne izvedeli, da je tudi narodna stranka kaj dobrega nasvetovala zanje. B. aginja prebivalstva je konservativni stranki pač deveta briga, njej je le za gospodstvo.

Neodvisnost sodišč. Pravosodno ministerstvo je bilo sodiščem naročilo, da naj konkurse izročajo odvetnikom po abecednem redu. To je ministerstvo naročilo največ na željo nekaterih židovskih odvetnikov. Sodišča namreč židovskim odvetnikom niso posebno naklonjena. Proti temu ukazu sta pa dunajsko trgovsko sodišče in deželno sodišče za civilne stvari ugovarjali, češ, da vodstvo konkurza spada popolnoma v sodno kompetenco in nima pravosodno ministerstvo pravice, se v stvar umešavati. Sodniki bodo zatorej dolični ukaz zmatrali za dobrohotno mnenje, na katerega se bodo po razmerah ozirali, a pravne veljave mu ne morejo priznati, kajti sodniki so neodvisni v svojem poklicu od političnih oblastev. Židovski listi so nevoljni, da omenjeni sodišči tako odločno branita svojo neodvisnost. Pravosodno ministerstvo bode pa malo v zadregi, kajti tacega odgovora gotovo ni pričakovalo.

Papež in republika. Rediteljana francoska vlada je odpoklicala veleposlanika pri Vatikanu Le-fvre-a de Béhain. Uzrok temu je to, da se je papež, ko je veleposlanik zadnji pri njem v avdijenci bil, se pritoževal zaradi strogih zakonov proti samostanom v Franciji, zaradi šolskega zakona in pa zaradi visokih davkov, ki se nakladajo duhovščini. Veleposlanik je pogovor natančno sporčil svoji vladni. Minister vnanjih stvari je veleposlanikovo postopanje smatral za nepravilno. Po mnenju sedanje francoske vlade nima papež pravice mešati se v francoske notranje stvari in zato bi se veleposlanik o tem ne bi smel spuščati s papežem v razgovor. Povedati bi bil moral papežu naravnost, da se o tem ne more pogovarjati z njim. — Kakšnih posebnih političnih posledic to odpoklicanje veleposlanika ne bude imelo. V kratkem bode imenovan nov veleposlanik, kateri se bode znali bolje ravnati po intencijah sedanje vlade. Tudi nič ne dene, ko bi tudi sedanja vlada ne poslala veleposlanika k Vatikanu, ko se bode vendar držala le nekaj mesecov, kajti po več let se francoske vlade ne drže. Nova vlada bode glede razmer s papežem nekoliko drugače sodila.

Italija in Francija. Italijani so jako nevoljni, da Francija preskrbuje z orožjem Abesince. Italijani so povsod, kjer so dobili ranjene ali mrtve Abesince, našli francosko orožje. Ko bi Francija Abesincev z orožjem ne zakladala, bi ne mogli se ustavljati Italijanom. Italijanski veleposlanik v Parizu se je zaradi tega pritožil v Parizu. Seveda dosegel nič. Francoski minister unanjih stvari mu je pojasnil, da francoska vlada ne pošilja nobenega orožja v Abesinijo. To morajo delati le zasebni trgovci. Obeta mu je seveda, da boda vlada gledala, da se to, kolikor je moč zabrani. Storila pa seveda Francija ne bode ničesa. Za denar bodo Abesinci vedno dobili evropskih pušk, kolikor bodo hoteli.

Položaj na Kubi. Poroča se, da je bilo na Kubi nekaj bojev. Pri teh se je pa pokazalo, da bodo pod novim poveljništvom ravno tako se posiljala lažnjiva poročila o zmagah, kakor dosedaj. O tem, če se bode Španci posrečilo zatrepi vstajajo in kedaj, se danes še prav ničesa soditi ne more.

Saksomska ima za deželni zbor volilni red, ki se jako približuje občni volilni pravici. Zaradi tega je v deželnem zboru jako veliko socijalnih demokratov. Druge stranke so se že jeli batiti, da socijalisti dobe večino. Zaradi tega nameravajo volilno pravico omejiti. Socijalisti so pa začeli proti temu veliko agitacijo po deželi. Osnovali so posebno ligo v varstvo volilne pravice. Vlada je pa to ligo razpustila, kar je vzbudilo menj socijalisti silno razburjenje. Agitacijo hočejo še postriti. Seveda najbrž vse ne bodo nič koristilo. Druge stranke so menda popolnoma jedine in se ne bodo dale ostrasti od socijalnih demokratov. Seveda omejenje volilne pravice za deželni zbor ne bodo omejilo socijalističnega gibanja, temveč bodo le pomnožilo nevoljo menj delavci. Saksomska ima jako veliko delavcev in baš zaradi tega vladi socijalizem že napravlja resne skrbi.

Iz občinskega sveta ljubljanskega.

V Ljubljani, 24. januvarja.

Sinočne javne seje občinskega sveta ljubljanskega udeležilo se je 24 občinskih svetnikov. V odsočnosti gospoda župana vodil je posvetovanje podžupan dr. vitez Bleiweis-Trsteniški.

O prvih točki dnevnega reda, o pregledanem splošnem regulacijskem načrtu za Ljubljavo, poročal je obč. svet. Hrášky. Kakor znano, bil je v sejne dne 14. novembra lani splošni regulacijski načrt za mesto ljubljansko, izdelan po mestnem stavbinskem uradu, principijelno odobren in vzprejet za podlagu nadaljnjih obravnav; za presojo načrta bila je izvoljena posebna enketa. Enketa rešila je svojo nalogo s hvale vredno natančnostjo. Stavbinski in olješevalni odsek, katerima je bil zapisnik enkete izročen v posvetovanje, prizadevala sta si ustreči vsem nasvetom in željam enkete, v kolikor so to dopuščali finančni oziri. Od vzprejetih nasvetov omenjamamo v prvi vrsti pomnožitev javnih prostorov, notranjo okrožno cesto, ter ravno črto za Špitalske in Giedalške ulice. Mestni stavbinski urad premenil je potem original splošnega regulacijskega načrta v zmislu konečnih sklepov obeh odsekov.

Novi splošni regulacijski načrt ima namen, določiti smer in širokost cest in trgov, nadaljnje določbe o nivoju, o učebni hodaikov, tlakov, javnih nasadov, o kanalizaciji itd. pa spadajo v podrobni mestni načrt, kateri je po novem izmerjenju večinoma že narisan in sicer v merilu 1 : 720, torej v 16krat večjem površju, kakor je izgotovljen splošni načrt. Ako torej občinski svet odobri splošni načrt, naročiti je ob jednem mestnemu magistratu, naj da po stavbinskem uradu zarisati določene črte v podrobni načrt. Na podlagi vzprejetih uravnave mesta bodi sedaj skrb mestne občine, da za javne občinske zavode, kolikor jih bode v dogledni prihodnosti potreba, zagotovi primerne stavbišča. Govornik omenja pomnožitev šolskih poslopij v primerni legi v vsakem okraju, tržnih lop, stražnice za požarno brambo, javne kopelji, centrale za električno razsvetljavo, preložitev pokopalnišča itd. O vseh teh zadevah sta se odseka posvetovala ter prišla do sklepa, da bi ne bilo umestno, nasvetovati že sedaj določene prostore; mestni magistrat naj preje v vsaki zadevi stavi natančne predloge, a merodajni faktorji naj izrečajo svoje nazore in zahteve.

V splošnem oziru kazalo bi, za jeden del tržnih lop dobiti sedanje licealno poslopje, drugi del na mestiti na Poljanskem trgu, oziroma pri mitnici na sv. Petra trgu, tretji del pa na projektovanem trgu pri tobačni tovarni. Glede šolskih poslopij namerava se zgraditi na prostoru stare deželne bolnice poslopje za strokovno obrtno in za višjo deklisko šolo, nasproti prostor pa bi bil pripraven za ljudsko šolo onega dela mesta, katero nastane po otvoritvi cest čez Zeschkovih dedičev svet. Za depôt požarne brambe bil bi najbolj ugoden prostor na cesarja Josipa trgu. Ljudsko kopelj bi bilo namestiti blizu električne centrale, ker bi se na ta način preostajajoči par koristno porabil. Skrbeti se mora tudi za to, da se prostor za državna in deželna poslopja in za zgradbe javnih fondov v zmislu regulacijskega načrta določi tako, da bode značaj teh poslopij v olepšavo mestu.

Glede načina zazidanja, v kolikor ne spada v področje stavbinskega reda, omenja poročevalci, da je po mnenju odsekovem v notranjem delu mesta dopustno sploh le skladno zazidanje, v novih delih, za katere še ne obstoje posebni ukrepi, pa naj se določi način zazidanja pri odobritvi vsake parcelacije z ozirom svoječasne zgradbene razmerek. Principijelno naj se določi, da je zunaj okrožne ceste dovoljeno zidati le prosti stojede hiše.

Po nasvetu obč. svet. Hribarja izdelal je stavbinski urad seznam onih zemljišč, katera se morajo povodom regulacije prikupiti k uličnemu svetu; poglavito jemala so se v poštev le ona zemljišča, kjer se imajo po potresu poškodovane hiše podirati. Cela potrebičina znaša po novem regulacijskem načrtu okroglo 800 000 goldinarjev. Umevno je, da bodo odkupne obravnavne provzročile mnogo posla, zaradi tega priporoča poročevalci, naj se sestavi posebna komisija, obstoječa iz 5 občinskih svetovalcev in 2 organov mestnega magistrata, katera bi

s strankami neposredno obravnavala in konečni uspeh občinskemu svetu v odobritev predlagala.

Poročevalc stavi konečno v imenu odsekov sledče predloge: 1. Regulacijske črte, označene v novem načrtu se odobre, mestnemu magistratu pa se naroča, da načrt, v kolikor spada v njen delokrog, predloži ces. kr. deželini vladi v odobrenje s prošnjo, da stvar čim preje reši. 2. Stavbinske črte, določene na podlagi prejšnjih sklepov, v kolikor se ne strinjajo z novim regulacijskim načrtom, se razveljavijo. 3. Mestnemu magistratu se naroča, da takoj ukrene prerisanje določenih stavbinskih črt v original podrobnega mestnega načrta v merilu 1 : 720, da ga popolni z označenjem višine ulic (niveau) in fiksni točkami za niveau, z uredbo hodnikov ter z obstoječim in predlagano kanalizacijo. 4. Mestnemu magistratu se naroča, naj brez odloga da litografično pomnožiti splošni in podrobni načrt in ga uvede v javno prodajo. 5. Mestnemu magistratu se naroča, naj glede zagotovljenja pripravnih prostorov za občinska stavbena podjetja in sicer za šolske namene, tržne lope, požarno stražnico, javno kopališče itd. tekom treh mesecev stavi občinskemu svetu principijelne nasvete, glede drugih javnih poslopij pa naj obravnavava z dotednjimi oblastmi. 6. Izvoli se posebna komisija za obravnavo pri odkupu zemljišč, katera se pooblašča, s posestniki neposredno obravnavati, o uspehu obravnavanja pa poročati občinskemu svetu. Komisija naj obstoji iz 7 članov in sicer 5 mestnih odbornikov in 2 organov mestnega magistrata.

Mestni višji inženir g. Duffé prečital je potem imenik projektovanih ulic (vseh skupaj 160), označil kratko njih dolžino in širine ter merodajne fiksne točke. Vse v regulacijskem načrtu zaznamvanje odobreno s pristavkom obč. svet. Velkovrha, da je od tako zvanega „ajdovega zrna“ čez gospo Bältičeve posestvo otvoriti novo cesto do Št. Peterskega nabrežja. Isto tako bili so ostali predlogi vzprejeti brez debate, v komisijo za obravnavo pri odkupu zemljišč pa so bili per acclamationem izvoljeni občinski svetniki Gogola, Hrásky, dr. Stare, Velkovrh in Trček.

Obč. svet. Hribar naglaša, da je mestna občina pridobila sedaj dobro premišljen regulacijski načrt in to skoraj brez vsakih troškov. Govornik torej predlaga, naj se načelniku stavbnskega odseka g. Hráskyju in višjemu inženirju g. Duffetu za njiju trud in uspešno delovanje izreče priznanje in zahvala občinskega sveta. Obč. svet. Hrásky zahvali se za priznanje ter naglaša, da gre glavna zasluga gosp. Duffeu, ki je pravi duševni oče tega projekta. Obč. svet. Hribarja predlog bil je z dobro klici vzprejet, isto tako tudi predlog obč. svet. Gogole, da se povabljenim članom enkete izreče zahvala za njih uspešno sodelovanje.

Na temelju odobrenega načrta se je potem celo vrsta prošenj za določitev stavbinske črte pri nameravanih zgradbah, mej drugimi tudi za poslopje „Glasbene Matice“; gospodu J. Frischu na Marijinem trgu pruda se potrebni javni svet po 15 gld. kvadratni meter, isto tako tudi kranjski stavbni družbi. Posestniku Bavduku se nameravana zgradba na Stolbi iz javnih ozirov ne dovoli.

Ob 9. uri zaključil je potem g. podžupan sejo. Vse ostale točke dnevnega reda rešile se bodo v prihodnji seji, ki bode tekmo prihodnjega tedna.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 24. januvarja.

— (Repertoar slovenskega gledališča.) Opazujemo na današnjo predstavo Smetanove „Prodane neveste“.

— (Cena viržink) Finančno ministerstvo je sklenilo, kakor smo že brzojavno poročali, znižati ceno viržink od $5\frac{1}{2}$ kr. na 5 kr. Ako dobi pravočasno privoljenje ogerske finančne uprave, postane to znižanje cene veljavno dne 15. februarja.

— (Mušica) Dr. Papež v loži: „Francelj, tukaj sedite Vi! Tako! Tako-le položite roke ... Dobro! In tja-le glejte proti zagrinjalu ... Pst, na—á! Smejajte se samó takrat, kadar se jaz. In ploskati t. j. tleči z rokami ob dlan se pa tako ne spodobi nam dostojanstvenikom! — In Vi, Gabrijelček, sedite pa sém-le! Sodi svet, da sta povsod pridna in poslušna, kamor Vaju posadimo. Dobro! Takó, takó, z Vama se lahko ponamo; prav za parado sta nam! Vesta, zelenje in celó velo in zmršeno je težko kazati po zimi, domače, slovenske mode tudi še nimamo, Lovrenec imá pa po praktiki še le besedo, kadar so lešniki zreli in s pokaženci se tudi ne moreš poslavljati ... Vidva sta, kakor bi Francoz rekel, naš crème — smetana, sladka smetana. Povše je dobro zbiral. E Povše pozná mleko — posneto in tolsto! Seveda si rad pri smetani sam prste obliže. — In z Gospodi pa ne gré tukaj paradirati; pobujšali bi se Takó, takó ... prav, prav!“

— (Potrjen zakon.) Cesar je potrdil v lanskem zasedanju dež. zborna vzprejeti zakonski načrt

glede preložitve dela okrajne ceste od Hotič do Vač v litiskem cestnem okraju.

— (Bralno društvo v Dolu pri Ljubljani) imelo je dne 5. t. m. svoj redni občni zbor pri katere se je volil sledči odbor: Stipko Lemut, predsednik; Radoslav Šimenc, podpredsednik; Radoslav Pevc, blagajnik; Vendelin Sadar, tajnik. Odborniki: Janko Zupan, Jean Tavčar, Vekoslav Zidar. Društvo priredi v zvezi s tukajšnjim gasilnim društvom veslico dne 2. februarja t. l. v prostorih gostilne „pri Zidarju“ v Dolu. Začetek točno ob 5. uri. Posebna vabila se ne bodo izdala. Gosti dobro došli.

— (Slovensko bralno društvo v Kranji) bode imelo v nedeljo dne 26. t. m. popoldne ob 1. uri v svojih prostorih svoj redni občni zbor. Vzpored: 1. poročilo predsednikovo, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo, 4. razni nasveti, 5. volev novega odbora.

— (Iz Loškega potoka) nam piše „potoški rodoljub“: Z novim letom je začela poslovati naša posojilnica. Posojila se pridno vlagajo in ker je prekrbljeno, da se vse pravilno vodi, je upanje splošno, da bude posojilnica na veliko korist vsega prebivalstva. To upanje je tudi narekovalo presrečne napitnice, katere so se na dan otvoritve izrekale g. notarju Gruntarju, pravemu ustanovitelju naše posojilnice. Kakor pa nobena stvar ni vsem ljudem všeč, tako ima tudi naša posojilnica nekaj nasprotnikov. Posebno glasno godrnja neki J. D. iz Sodršice in napoveduje konec posojilnice, češ, da v Loškem potoku ni ne jednega moža, ki bi znal votiti posojilniška opravila. Kaj ko bi se ta gospod potrudil k nam in pregledal posojilniške knjige? Morda bi se prepričal, da so v lepšem redu, nego pri marsikateri stari posojilnici. Sicer pa ve vsako dete, da se razširjajo take govorice le, da bi se posojilnici podkopalno zaupanje pri ljudstvu, a tako postopanje ne obrodi zaželenega sodu.

— (Katoliško bralno in pevsko društvo „Slovenska Zveza“ v St. Petru) priredi predstavo operete „Vinska poskušnja“; čisti prebitek je namenjen siromašnim učencem slovenskih ljudskih šol v Gorici. Veselica se bo vršila s sodelovanjem vojaškega orkestra c. in kr. pešpolka št. 47 v nedeljo dne 26. januvarja 1896. v prostorih gosp. Valentina Černica v St. Petru. Ustoppina za neude 20 kr.; udje prosti. Sedeži 10 kr. — Začetek ob 5. uri popoldne. Radodarnim doneskom se ne stavlja meje.

— (Slovenska čitalnica v Mariboru) priredi dne 2. februarja v prostorih „Gambrinushalle“ velik koncert in sijajni ples. Vzpored: Koncert. 1. Slovenska narodna korala. (Po narodnih pesmih). 2. F. S. Vilhar: Bolgarska davorija. (Besede A. Aškerčeve). 3. Ant. Foerster: Kitica. (Besede S. Gregoričeve). Mešan čvetorospev. 4. Jan Malat: Z, čevi lidu českého. (Venček narodních českých pesni.) Mešan zbor s spremiščanjem glasovira. 5. Dr. B. Ipavci: Uvod k operi „Teharski plemiči“. Orkester. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Ustoppina: Za neude 1 gld. za osebo, 1 gld. 50 kr. za obitelj 3 oseb. Za ude 1 krono za osebo, 1 gld. za obitelj.

— (Mostnina v Brežicah) Deželni zbor je dovolil mestni občini Brežice pobirati pet let mostnine po 20 kr. na mostu čez Savo od voz, ki ne porabljajo mestnega broda.

— (Požar) V noči od 14. do 15. t. m. je po neprevidnosti bilo začelo goreti v kleti graščine vojvode Parmskega pri Cmureku na Štajerskem. Nevarnost je bila velika, kajti bilo je v gradu 50 kubičnih metrov drva in vagon premoga.

— (Pomiloščenje) Cesar ni potrdil obsodba na smrt Karola Krambergerja od Sv. Barbare na Štajerskem, kateri je bil v Gradcu ustretil ključavnicičarja Kranca in ranil nevarno ženo njegovo. Najvišje sodišče je premenilo kazen v dosmrtno ječo.

— (Narodnim strojarjem) V lepem trgu na Slovenskem, ki ima za kupčijo z usnjem jako ugodno lego, na prodaj je velika strojarska tovarna. Želeti je, da pride v narodne roke. Ker so plačilni pogoji prav ugodni, opozarjamо na njo narodne strojarje z dostavkom, da natančnejša pojasnila daje ravnatelj Ivan Hribar v Ljubljani.

— (Evropski škandal) tako se smejo imenovati dogodobe v isterskem dež. zboru. „Elinost“ se poroča z dne 23. t. m. Lajinja popravlja zapisnik zadnje seje, seveda brezuspešno. Načrt o razdelitvi občine dolinske se je vzprejel. Interpelacija Stangerjeva se je prečitala samo v italijanskem jeziku. Istotako so postopali z interpelacijama Mandiča in Trnajstiča. Interpelantje so protestovali najboljše. Komparetova interpelacija se ni prečitala niti v prevodu. Troje pisanih predlogov je popolnoma prezrl predsednik. Na hrvatske predlage je govoril vladni zastopnik — italijansko. Jutri zopet seja. Da dnevnemu redu bodo uničenje volitev Mandiča in Jenka!!!

— (Kranjski industrijski družbi) je vlad za nameravano ustanovitev plavžev v Škedenju pri Trstu dovolila vse davčne olajšave, katere so po zakonu dopustne tako vsaj poročajo tržaški listi. V Škedenjskem plavžu bode imelo dela 14 delavcev.

— (Osebna vest) Naš rojak, gosp. Miroslav Hubmajer, svoječasni ustaški vodja, sedaj gasilski nadzornik v Belegradu, je vstopil v uredništvo sarajevskega lista „Nada“.

* (Ljubavna drama) Ključavnčarski pomočnik Ivan Urbanek na Dunaju je delal pri mojstru

Olbrichu in bil ženin mojstrovi hčeri Tereziji. Urbanek je bil surov in neznačajen človek, zato ga je nevesta pustila. V noči od ponedeljka na torek se je Urbanek splazil v sobo, kjer so spali Olbrichovi in udaril svojo bivšo nevesto s sekiro tako po glavi, da jej je razklal lobano do nosu. Potem si je grozovitež prerazil z britvijo vrat.

* (Velika defravdacija) Neufchatska policija je aretovala ravnatelja ondotne trgovinske banke, ker je poneveril 1.750.000 frankov. Mož je to ogromno sveto zaigral na borzi. Ker ima banka lep rezervni zaklad, ne zadene upnikov nikaka škoda.

* (Mnogoobetajoči deček) Te dni je pred porotnim sodiščem v Wymourdhmu v Angliji stal Albert Read. Poskusil je bil umoriti svojo učiteljico. Ko ga je dvakrat kaznovala, jej je mladi paglavec povedal, da jo ubije pri tretji kazni. Zaradi tega predzrnega pretrena ga je učiteljica zopet kaznovala. On je pa odšel iz šolske sobe in povrnil se s kamenjem, katerega je nabral na cesti. Vrgel je dva kamenja na učiteljico in jo tako pobil po glavi, da je dva meseca bolna ležala. Pred sodiščem je rekel mladi zatoženec, da obžaluje, da učiteljice ni ubil. Obsodili so ga v triletno ječo.

Brzojavke.

Dunaj 24. jan. Poročilo lista „Dziennik Polski“, da postane ali posl. dr. Herold ali vseučiliški profesor dr. Albert minister za Češko, je mistifikacija; vest istega lista, da je brat bivšega pravosodnega ministra grof Adalbert Schönborn določen za češkega namestnika, še ni potrjena.

Dunaj 24. januvarja. Zaradi kritike cesarjevih besed glede uradnikov so bili danes konfiskovani praški „Narodni Listy“ in dunajski listi „Deutsches Volksblatt“, „Ostdeutsche Rundschau“ in „Deutsche Zeitung“.

Praga 24. januvarja. Sitnacije v češkem dež. zboru je sila kritična. Vsi nemški listi groze z izstopom iz dež. zborna in oponicijo združene levice v drž. zboru, če se še v tekočem zasedanju deželnega zborna ne vzprejme predlog glede volitev po kurijah.

Praga 24. januvarja. Pismonoža Hrdina, kateri je meseca septembra poneveril denarnih pisem v znesku 20.000 gld. in izginil, se je danes sam ovadil sodišču.

London 24. januvarja. „Pall Mall-Gazette“javlja, da sta Rusija in Turčija sklenili ofenzivno in defenzivno zvezo in sicer na podlagi pogodbe iz l. 1833. Alijančna pogodba se je baje že ratificirala.

Narodno-gospodarske stvari.

— Cesta Št. Peter-Trnovo čez Pivko. V kratkem imel bode slav. deželni odbor priliko ukrepati o prošnjah in podporah za ceste, ki se imajo izvršiti o svojem času, na poolagiodeljenih podpor. Ob tej priliki pride na vrsto tudi prošnja Il. Bistrškega cestnega odbora, tičiča se uravnave (ozir. poprave) jednega dela cestne proge Št. Peter-Trnovo, dasi je potrebna cela cestna črta temeljite uravnave. Toda hvaležen bode Pivčan in vsak voznik na tej cesti, da se popravi vsaj najhujši del in to je cesta

— Globovnik in drugi klanci vrsteči se takoj drug za drugim. Že l. 1879 dal je napraviti tačni cestni odbor po dž. inženirju dva načrta za popravo ceste. A danes štejemo l. 1896. in cesta je še v veliko slabejem stanju kakor je bila tisti čas, dasi je naš cestni okraj že marsikakrainer, iztrgan iz pod zoba — nabral za popravo te ceste, ki mu je potrebna kot ribi voda, ako hoče se kaj časa životariti. Zares, vnebovpriča krivica je to za našega ubozega davkopladevalca! Jedina pot, kjer si more zaslužiti svoj vsakdanji živež in še ta je da se je Bog usmilil. Zastonj čaka že 16 let za ureditve te ceste, in vendar govorje za uravnavo cele te cestne proge tako tehtni uzroki, da se dajo z roko otipati. A naši slav. zastopi jih ne vidijo, jih nečejo videti. Vsa je to dovolj jasno kaže, da je ta proga za 10 klm. kraja negoli državna, in ima pri vsej svoji slabosti 20–30krat večji promet nego li državna cesta. Vsi ti, in jeden pot že poprej tu pojasnjeni razlgi kažejo, da bi se morali naši zastopniki, v prvi vrsti deželni odbor, pobriniti, stvar temeljito preiskati in popraviti cesto katera je prava sramota za deželo kranjsko, ki si šteje v zaslugu, da je dosti storila za prometna sredstva. Uvažuje vse to, upamo, da bode slav. deželni odbor glede na to in na podlagi ugovora občine Zagorje stvar temeljito pregledal, svojega tehnika na lice mesta poslat in da ne bode dovolil v to, da se od prejšnjega cestnega odbora vsprejeti načrt z deželno podporo izvrši. Iz obeh predloženih načrtov kaže se, da bi bili na slabjem, ako bi se izvršil oni, ki je proračunjen na 4798 gld. 34 kr. ki uravna samo 500 mtr. ceste proti druzemu ki je proračunjen na 6538 gld. 24 kr. in s padcem k večjemu 4 $\frac{1}{2}$ od 100. Upajoč, da ne bode to glas upijočega v puščavi, opozarjam vse naše zastopnike na to stvar, da po svoji moći pripomorejo do kacega uspeha.

Pivčan.

